

Дайва Ласкене, Ругіле Шюкціоте, Вільда Гіжене, Сергій Леонов

Фінансова інклюзивність і соціальні результати в Європейському Союзі: дані аналізу часових рядів

В умовах цифрової трансформації, частих економічних потрясінь і постійних проблем бідності та нерівності доступ до фінансових послуг набуває дедалі більшого значення в порядку денному соціальної політики Європейського Союзу. Мета цього дослідження – оцінити вплив фінансової інклюзивності на ризик бідності та нерівність доходів у країнах Європейського Союзу, приділяючи особливу увагу нелінійним і довгостроковим ефектам. В аналізі використовуються щорічні агреговані дані щодо ЄС за 2004–2023 роки. Застосовуються економетричні методи аналізу часових рядів, включно з кореляційним аналізом, тестами на одиничний корінь і причинність за Грейнджером, лінійною та квадратичною регресією, а також моделями корекції помилок. Результати показують, що фінансова інклюзивність не має рівномірного прямого лінійного впливу на соціальні результати. Кореляційний аналіз демонструє сильний зв'язок між використанням цифрових фінансових інструментів і нерівністю доходів (наприклад, транзакції за картами та коефіцієнт Джині: $r \approx -0,69$; використання інтернет-банкінгу та коефіцієнт Джині: $r \approx -0,63$), тоді як кореляція з ризиком бідності залишається слабкою. Результати регресійного аналізу підтверджують, що більшість показників фінансової інклюзивності не надає статистично значимого лінійного впливу на ризик бідності. Проте виявлено значну нелінійну, перевернуту U-подібну залежність між транзакціями за картковими платежами та ризиком бідності, що вказує на те, що ризик бідності знижується, щойно показник використання цифрових платежів перевищує певний поріг. Навпаки, нерівність доходів суттєво та негативно пов'язана з доступом до традиційних фінансових послуг, оскільки збільшення щільності банківських відділень на 100 000 жителів знижує коефіцієнт Джині як у короткостроковій, так і в довгостроковій перспективі. Загалом, результати показують, що соціальні наслідки фінансової інклюзивності в ЄС залежать від конкретних результатів та від форми й інтенсивності інклюзії, а не лише від доступу.

Ключові слова: фінансова інклюзивність, ризик бідності, нерівність доходів, цифрові фінанси, Європейський Союз

Класифікація JEL: D31, G21, I32, O16

Стаття знаходиться у відкритому доступі і може розповсюджуватися на умовах ліцензії Creative Commons Attribution 4.0 International license, що дозволяє необмежене повторне використання, розповсюдження та відтворення на будь-якому носії за умови наявності відповідного посилання на оригінальну версію статті.